



Desire, Hollanda'daki Alterra Enstitüsü'ndeki bir grup araştırmacının şekillendirdiği AB destekli bir proje. Çölleşmeyle mücadelede küresel girişim temalı projede ABD'den Çin'e kadar 21 ülke var. 11 ülkeye yayılmış 19 inceleme alanında çalışmalar sürdürülüyor. Bu inceleme alanlarından ikisi Türkiye'de; Konya Karapınar ve Eskişehir Keskin Göleti Havzası. Projenin Türkiye Koordinatörü Osmangazi Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Faruk Ocakoğlu, Desire Projesi hakkında bilgi verdi.

Desire Projesi nasıl ortaya çıktı?

Proje, Hollanda'daki Alterra Enstitüsü'nde şekillendi. Sonra dünyanın her yerinden birçok ortak bulundu. Biz de erozyon ve jeomorfoloji çalışmalarımız ile bu grubun dikkatini çekmiştik. Proje, AB'nin 6. çerçeve programına sunulmak üzere hazırlandı. Çölleşme alanı, AB'nin desteklediği önemli alanlardan bir tanesi. Aynı kulvardan yarışan 5-6 proje vardı. İki aşamalı eleme sürecinin galibi Desire oldu ve yaklaşık 9 milyon euro'luk bir bütçe ile kabul edildi.

Proje kaç ülkede ve nasıl sürdürülüyor?

Desire, ABD'den Çin'e 21 ülkede devam ediyor. Ama her ortağın kendi ülkelerinde alanları yok. 11 ülkeye yayılmış 19 inceleme alanı var. Bu alanlardan iki tanesi de Türkiye'de; Konya Karapınar ve Eskişehir Keskin Göleti Havzası. Türkiye'deki girişimin başkanlığını ben yürütüyorum. Osmangazi ve Anadolu Üniversite'sinden arkadaşlarımızla çalışmalarımızı yürütüyoruz. Selçuk Üniversitesi'nden katılacak olan arkadaşlarımız var. Bunlara ek olarak TEMA ve merkezi Ankara'da bulunan Doğa ve Çevre Derneği de projeye destek veriyor.

Projenin içeriği nedir?

Desire, altı basamaktan oluşuyor. Bu basamaklar birbirinin içine girmiş durumda. Birinci basamak, mevcut sosyo-ekonomik durumun ortaya çıkarılmasını amaçlıyor. Hem Konya'da hem de Eskişehir'de doğrudan köylülerle, toprağı paylaşanlarla temas edilerek bu profil ortaya çıkarılacak. Bunlara ek olarak çevresel faktörlerin ortaya çıkarılmasına ihtiyaç var; doğa parçasının nasıl oluştuğu, bugünkü topografyanın nicel olarak anlaşılması, bunların üzerindeki toprakların haritalanması, arazinin nasıl kullanıldığının tespit edilmesi, uzun dönemli incelemelerin yapılması -50 yıllık bir süreçteki değişimler gibi-.

İkinci aşama, çölleşmenin göstergelerinin belirlenmesi süreci. Yani, her iki alanda da, çölleşmenin göstergeleri nelerdir? Bunların bir kısmı teknik göstergeler, yerinde bir takım testler yapmayı gerektiriyor. Buraya kadar büyük ölçüde halkın doğrudan katılımı söz konusu olmuyor ama ikinci bloğun sonlarında ve üçüncü blokta doğrudan temasa geçiyoruz. Orada yaşayan köylülerin, arazinin giderek kuraklaştığına ilişkin hangi kanıtlara sahip olduklarının üzerine değerlendirmeler yapıyoruz. Tabii ki bu değerlendirmeleri sadece köylülerle yapmayacağız. Arazi verimini göz önüne alarak, bir takım komisyonlarla, üniversitelerle toplantılar sonucunda gerçekten her iki alanda da bir takım verimsizleşme süreçleri çalışıyor mu, çalışmıyor mu, bunları somut olarak ortaya çıkaracağız. Verimsizleşme süreçleri ortaya çıkarıldıktan sonra bu verimsizleşme süreçleriyle köylüler mücadele ediyor mu, mücadele için hangi enstrümanları var; bunların belirlenmesini yapacağız. Daha sonra bunlardan iki ya da üç tanesini alarak dördüncü çalışma grubunda hayata geçireceğiz. Dördüncü çalışma grubunda köylülerin lehine olarak benimsediğim, çok pahalı olmayan, uygulanabilir, iyileştirmeler üzerine çalışacağız. Kuşkusuz bu çalışmalar sonucunda pek çok broşür bastıracağız. Bunlar halkımızın anlayabileceği şekilde, bu koruma önlemleri nasıl uygulanır şekline dönüşecek. Doğrudan internet ortamında da yayınlanacak.

Yerleşim alanlarında verimlik kalmıyor

Bizim içinde bulunmadığımız bir çalışma bloğu var. Bu çalışma bloğu da, dünya çevresinde 10 ülkeden, 19 kadar farklı alandan elde edilen bilgiler ile, dünyanın mevcut sosyo-ekonomik ve çevresel faktörleri vasıtasıyla küresel ölçekte modellenecek. Projenin böyle bir nihai amacı var. Mevcut koşullar ve gidişat altında, acaba bu verimsizleşme ve çölleşme süreçleri dünyanın nerelerinde ve ne kadar yaygınlaşabilir yaklaşımı projenin içerisinde sergileniyor. Projenin altıncı bloğu bütün elde edilen bulguların birbirlerini tamamlaması. Halkla, diğer paylaşımcılarla paylaşılması amaçlanıyor. Bunların yönetimi Avrupa Birliğinden arkadaşlar tarafından yapılacak.